

DEMOCRACY IN MOTION

12 ország, 8000 km, 1 cél

- utazás Délkelet-Európán át

2009 őszén történelmi túrára indul az OMNIBUSZ. A 12 délkelet-európai országot érintő körút az athéni Goethe Intézet meghívására, Ljubljana, Zágráb, Szarajevó, Szkopje, Szófia, Thesszaloniki, Athén, Isztambul, Bukarest, Belgrád, Budapest, Pozsony, Linz, Bécs és München Goethe Intézete és más helyi partnerek együttműködésével valósul meg.

A tízhetes út során minden fővárosban megállunk, hogy találkozzunk egy régióval, amely kultúrájánál, egyedi történelménél és eleven sokszínűségénél fogva egyaránt lenyűgöző.

A helyi Goethe Intézetek erre az időre nyílt fórumokká alakulnak át, ahol mindenki szót kap, aki szót kér. Hogyan tartozik össze demokrácia és művészet? Ezt a gondolatot szeretnénk a találkozások és rendezvények során, aktív párbeszéd révén kibontani.

Helyszínről helyszínre továbbutazva, az ott élő emberekkel együtt akarunk válaszokat találni arra a kérdésre, hogyan

festhetne, milyen lehetne közös Európa-víziónk, és milyen cselekvési lehetőségekre van szükség e vízió megvalósításához.

Az út csúcspontjai a görögországi és Boszporusz menti állomások lesznek. Itt két rendezvényt tervezünk nemzetközi közreműködők részvételével. A körút többi állomásán hasonlóan színes programra készülünk. Zágrábban például a diákmozgalom képviselőivel fogunk találkozni, Szarajevóban meglátogatunk egy iskolát, Szkopjében a német kulturális fesztiválra, Thesszalonikiban, Athénban és Isztambulban pedig a helyi biennálékre látogatunk el. Emellett még számos izgalmas programpontra van előkészületben, ezeket a helyi partnerekkel és Goethe Intézetekkel együttműködve szeretnénk megvalósítani.

OMNIBUSZ

Az „OMNIBUSZ a közvetlen demokráciáért“ immár 22 éve ülteti át a gyakorlatba a képzőművész Joseph Beuys elképzelését.

E gyakorlati megvalósítás fő eszköze egy emeletes omnibusz, a szuverenitás és gondolkodás mozgó iskolája. Hogyan vehetnek részt az állampolgárok önállóan és tevékenyen a társadalom alakításában? Az omnibusz az ezzel kapcsolatos elképzeléseket, köztük is mindenekelőtt a közvetlen demokrácia eszméjét viszi el az emberekhez.

Az OMNIBUSZ évente mintegy 100 német városba látogat el, hogy tereken, sétálóutcákban, iskolákban, egyetemeken és vállalatoknál sátrat verve, néhány napra mindenütt fórumot nyisson a párbeszédnek.

Ez a párbeszéd olyan alapvető témákat érint, mint a művészet és a kultúra, a pénz és a gazdaság körforgása, az oktatás és a szakképzés, a környezetvédelem, és – mind hangsúlyosabban – Európa kérdése és ügye.

omnibus = (lat.) mindenkinek, mindenki által, mindenkivel

www.omnibus.org

A Több Demokrácia

a népszavazások és egy jobb választójog hajtómotorja. Minden szavazat egyformán számít, és minden embernek joga van a részvételre.

www.mehr-demokratie.de

A kiterjesztett művészetfogalom és a demokrácia

Joseph Beuys „szociális plasztikának“ nevezi elképzelését egy olyan jövőről, amikor az emberek majd a szabadság és önrendelkezés alapján működnek együtt. Az ember az Egész formájának felelős „szobrása“, alakítója. Beuys már 1971-ben megalapította Düsseldorfban a „Népszavazással a Közvetlen Demokráciáért Szervezet“-et. Kasselben az V. documentán 100 napon át beszélgetett a közönséggel a „kiterjesztett művészetfogalom“-ról és a közvetlen demokrácia szükségességéről a szociális plasztika megvalósításához. Ehhez kapcsolódva valljuk, hogy körutazásunk 2009 őszén hozzájárul egy „kiterjesztett demokráciafogalom“-hoz.

CLAUDINE NIERTH

a Több Demokráciát Egyesület (TDE) szóvivője és a fehér OMNIBUSZ kezdeményezője

BRIGITTE KRENKERS

az első, 1987-es OMNIBUSZ kezdeményezője. Társulajdonos és utazásszervező

MAXIE ZURMÜHLEN

az OMNIBUSZ munkatársa, utazásszervező

ROMAN HUBER

a Több Demokráciát Egyesület ügyvezető elnöke

JOHANNES STÜTTGEN

művész, Joseph Beuys mestertanítványa, az OMNIBUSZ ötletgazdája és társulajdonosa

SUSANNE SOCHER

a Több Demokráciát Egyesület lakossági tanácsadója

GERALD HÄFNER

a Több Demokráciát Egyesület szóvivője és alapítótagja, az Európa Parlament tagja

WERNER KÜPPERS

8 éve a fehér OMNIBUSZ kormányosa.

KOSTA TOUBEKIS

filmproducer, az OMNIBUSZ és a TDE munkatársa

KATRIN TOBER

politológus, az OMNIBUSZ és a TDE munkatársa

MICHAEL VON DER LOHE

az OMNIBUSZ Kht ügyvezetője.

RHEA THÖNGES-STRINGARIS

művészettörténész, Joseph Beuys munkatársa, rendszeresen részt vesz a TDE és az OMNIBUSZ munkájában

RALF-UWE BECK

lelkész, a thüringiai és Szász-Anhalt-i evangélikus egyház-megye sajtófőnöke, két népszavazás kezdeményezője

KARL-HEINZ TRITSCHLER

művész, az OMNIBUSZ munkatársa

WOLFGER PÖHLMANN

az athéni Goethe Intézet kulturális osztályának vezetője, a délkelet-európai régió kulturális programjainak koordinátora

Miért DEMOKRÁCIA?

„Mozgásban a demokrácia“ – ez a fő mottója annak a rendhagyó, közel két hónapig tartó művészeti akciónak, amely az athéni Goethe Intézet kezdeményezésére jött lendületbe.

A két évvel ezelőtt tervbe vett és immár tizenkét délkelet-európai Goethe Intézet sokrétű támogatásával megvalósuló akcióhoz azok a jelentős évfordulók adták a kiindulást, amelyekre 2009-ben emlékezik Németország: 1949 volt a két német állam, a Német Szövetségi Köztársaság (NSZK) és a Német Demokratikus Köztársaság (NDK) alapításának éve. Idén ünnepeljük a német alkotmány 60. születésnapját, valamint – november 9-én – a berlini fal leomlásának 20. évfordulóját. A békésen lezajlott népfölkelés történelmi eseménye megnyitotta az utat a hidegháború befejezéséhez, ez pedig nemcsak Németország újraegyesülését tette lehetővé, és nemcsak Európa térképét rajzolta át, hanem globális változásokat is elérlet.

Az aktuális politikai világhelyzet, a lisszaboni szerződésről folyó európai vita, a gazdasági világválság, a sok-sok háború és háborús tűzfészek, a korrupciós botrányok és az általános politikai kiábrándultság mind-mind a „demokrácia“ témájának töretlen fontosságát tanúsítják.

Mindezt figyelembe véve paradoxnak tűnhet, hogy a demokráciát mint kultúránk meghatározó vezéreszméjét döntően a politikai pártokra és funkcionáriusokra bízunk, és csak kevés független iniciatíva és érdekcsoport tűzte zászlajára a demokrácia erősítését.

A demokrácia mint műalkotás

A 20. század utolsó évtizedeiben kevesen hoztak olyan jelentős változásokat a művészet világában, és kevesen nyomták rá olyan erősen a bélyegüket, mint Joseph Beuys, aki az embert minden dolgok mértékének tekintette. Abból a felismerésből kiindulva, hogy a kreativitás az ember lényegi tulajdonsága, Beuys egy kiterjesztett művészetfogalommal dolgozott, amely az esztétikai dimenzió messze túlment, s a kultúra, a természet és a társadalmi struktúrák kérdéseit firtatta. A „Népszavazással a Közvetlen Demokráciáért Szervezet“ megalapításával Beuys saját utópikus társadalomvíziójához, a „szociális plasztikához“ teremtett mintát.

Beuys már első bázisdemokratikus akciójához egy öreg omnibuszt használt, mondván, hogy egy ilyen szerkezet a demokrácia szemléletes jelképe és jól szimbolizálja az emberek szabad és szuverén részvételét közösségük alakításában.

Nemsokkal Beuys halála után, 1987-ben „OMNIBUSZ a közvetlen demokráciáért“ néven állt össze az a maroknyi élcsapat, amely a „szuverenitás mozgó iskolájának“ eszméjével jegyezte el magát. Az egyesületnek egyebek között Brigitte Krenkers, valamint Beuys egykori mestertanítványa és legközelebbi munkatársa, Johannes Stüttgen az alapítói és gazdái. A busz a VIII. documentáról indulva főleg Németországot járta, s a szervezők Beuys példája nyomán mindenütt párbeszédet kezdeményeztek az emberekkel, hogy maguk is aktívan részt vehessenek a szociális plasztika formálásában.

Az omnibusz immár több mint húsz éve szolgál a találkozás és eszmecsere fórumául, s ezalatt számos sikeres népszavazásnak és számos olyan kezdeményezésnek vált a hajtómotorjává, amelyek a jogok kiteljesedését és a politikai döntéshozatalokban való állampolgári részvételt szolgálják.

Az „OMNIBUSZ a közvetlen demokráciáért“ 2009-ben is e cél jegyében, politika és művészet egyesítését hirdetve áll meg vala-

mennyi délkelet-európai Goethe Intézetnél, hogy eszméjének megfelelően beszélgetésekhez, vitákhoz és a legkülönfélébb kulturális aktivitásokhoz kínáljon platformot. Egy filmes csapat az Európai Unió támogatásával az egész turnét filmre veszi, az interneten pedig virtuálisan is követni lehet az utazást.

Több művészeti biennálé ugyancsak beágyazza programjába az omnibuszt, de parlamentek, múzeumok, követségek, iskolák, akadémiák és közterek szintén a demokráciáról való együtt-gondolkodás színterévé válnak.

Az utazás egyik legkifejezőbb csúcspontját az athéni akciók fogják jelenteni, hiszen a görög főváros a közvetlen demokrácia eszméjének szülőhelye.

Ezúton is szeretnénk köszönetet mondani az akció valamennyi partnerének és támogatójának. Külön köszönet illeti az akcióért felelős két szervezetet, az OMNIBUSZ Kht és a „Több Demokráciáért Egyesület“ civilkezdeményezés képviselőit és tagjait, akik nagy lelkesedéssel és odaadással követték hívószavunkat.

Wolfger Pöhlmann, az athéni Goethe Intézet kulturális osztályának vezetője

A demokrácia eszméjének megújítása a művészet szelleméből

Görögország, de mindenekelőtt Athén az a hely, ahol a művészetből demokrácia született – ennek szimbóluma Dionüszosz színháza az Akropolisz lábánál. És itt született a filozófia, vagyis a szabad gondolkodás, s ekképp Athén és az ókori Hellász Európa szülőhelye is egyben. Ma, 2500 évvel később, megint Európa és Európa jövőbeli formájának kérdése – azaz identitásának kérdése – van napirenden: a demokrácia eszméjének megújítása a művészet szelleméből. Ezt akarjuk a Pnux-dombon, Athén történelmi szavazóhelyén ünnepélyesen megpecsételni.

Johannes Stüttgen

Az OMNIBUSZ A KÖZVETLEN DEMOKRÁCIÉRT munkája a kiterjesztett művészetfogalomra épül, amely szabadságlényként határozva meg az embert, fölvértezi őt arra, hogy lecserélje a külső meghatározottság struktúráit.

Az OMNIBUSZ – mindannyiszor a TÖBB DEMOKRÁCIÁT Egyesülettel együtt – eszköznek tekinti magát ahhoz, hogy minden egyes emberben újragyökereztessek a demokrácia eszméjét. Azt az eszmét tehát, amelyben minden ember a társadalom formájának felelős és kompetens, az egyenjogúság bázisán cselekvő együtt-alakítójaként jelenik meg. Ez az üzenete Joseph Beuys híres kijelentésének is, mely szerint „minden ember művész“.

Ademokráciaiyletén újjáteremtése csak közvetlenül lehetséges – ezért a jelszó: közvetlen demokrácia. A „közvetlen“ azt jelenti: csak magában az ember-énben foganhat meg, és közvetlenül neki kell nevelnie és gondoznia. Mégpedig közvetlen szavazások formájában valamennyi húsbavágó, mindenkit érintő kérdéstről. A 'választás' elvét valamennyi szinten a 'szavazások' elvével kell kiegészíteni. Az erre alkalmas forma a háromlépcsős népszavazás: népi kezdeményezés,

véleménynyilvánító referendum, ügödntő népszavazás.

E kiegészítés nélkül a pusztán parlamenti, azaz közvetett demokrácia egyre inkább a pártok uralmává korcsosul, amit az emberek mindinkább külső uralomként: anti-demokráciaként élnek meg. Régóta tudjuk már azt is, hogy ez a demokrácia a tőkés profitérdek és hatalmi monopóliumok manipulációs terepévé vált. A felfogás, mely szerint az emberek nem képesek önrendelkezésre és öngazgatásra – nos, ez az az alapvető tévedés, amely a demokratikus ellenörzés alól kivont kapitalizmussal együtt végzetes károkhöz vezet. Ez utóbbiakat ma már mindannyian ismerjük, s ökológiai, szociális, pénzügyi stb. válságként emlegetjük. Kivétel nélkül olyan globális katasztrófák ezek, amelyek okai nem utolsó sorban a redukált fogalmakban, s ezek eredőjeként egy redukált emberképben kereshetők. Ezt fejezik ki a dominanciára épülő hatalmi struktúrák. Az ember azonban szabadságlénynek rendeltetett! Nem redukált alakjában persze, hanem a magasabb forma megteremtőjeként. Ha ezt nem ismeri fel, nemcsak magát pusztítja el, de a Földet és minden más élőlényt is rajta.

A demokrácia kérdése ilyen közvetlenül feltéve az identitás kérdése. Egy példa erre: a nemzeti határokat meghaladó európai identitás égetően aktuális kérdése.

Az OMNIBUSZ úton Németországból Európa délkeleti országaiba – a kezdeményezés az athéni Goethe Intézet érdeme –: milyen kifejező kép is ez! És mindenütt, ahová eljut, nemcsak hang, de fül is lesz. Hogyan tudunk majd párbeszédbe lépni a különböző nyelvekkel? A türelmes odafigyelés a másik hangjára előlről-kezdés az idegenben, a „demokrácia“ eszméjének eredete – közvetlenül. Egyúttal pedig érzékeink újjáélesztése a demokráciaeszme eredete iránt a 2500 évvel ezelőtti Görögországban. Ez az a nyom, amelyet az OMNIBUSZ A KÖZVETLEN DEMOKRÁCIÉRT NÉMETORSZÁGBAN a TÖBB DEMOKRÁCIÁT Egyesülettel közösen követ.

Johannes Stüttgen, 2009
húsvétján

A művészi koncepció és a fogalmak megtisztítása (forradalma)

1.

A DEMOKRÁCIA elvét az emberiség legmagasabb eszméjében, a

SZABADSÁG EGYENLŐSÉG TESTVÉRISÉG

képében a középső elem, az EGYENLŐSÉG képviseli. A DEMOKRÁCIA minden ember JOG előtti EGYENLŐSÉGBől vezethető le. Az EGYENLŐSÉG eszméje, a középső elem nem azt mondja, hogy minden ember egyenlő, hanem csak azt, hogy mindenkinek EGYENLŐ JOGAI vannak. Az EGYENLŐSÉG tehát a társadalom JOGRENDSZERÉre vonatkozik. A társadalom EGYENLŐSÉGRE épülő jogrendszere a DEMOKRÁCIA.

2.

De honnan ered a JOG? A DEMOKRÁCIA azt jelenti: „Minden hatalom a néptől származik.“ DEMOKRÁCIÁBAN a nép a jog szuverén forrása. A nép pedig mi vagyunk, valamennyien és külön-külön! Ki-ki a maga szavazatával, és minden szavazat egyformán nyom a latban. Minden szavazat SÚLY-EGYENLŐSÉGE azonban csak akkor szavatolt, ha egyúttal minden szavazat szabad is, ha tehát nem gyámkodnak fölötte, nem diktálják. Itt tehát megjelenik a hármasság első eleme, a SZABADSÁG. A SZABADSÁG ekképp az emberben mint egyénben, mint ÉNben gyökerezik. Különlegességére, egyszerűségére, produktivitására, kreativitására vonatkozik, gondolkodására, érzelmeire és akaratára, szellemére.

„Minden ember művész“, mondja Joseph Beuys. Ezzel azt akarja mondani, hogy potenciálisan minden emberben benne lakik a SZABADSÁGLÉNY. Mindennek benne van az alapja.

A JOG megteremtése és formálása – magasabb fokon pedig: a DEMOKRÁCIA megteremtése és formálása (amelyben a jog minden egyes ember jog előtti EGYENLŐSÉGEnek elvére épül) – ekképp A SZABAD EMBER EGYÉNI ALKOTÓ TETTE. A jogok nem alkothatók meg felülről, hanem csak alulról, azaz minden egyes ember-ÉN SZABADSÁGÁból és ÖNRENDELKEZÉSÉBŐL kiindulva. Az EGYENLŐSÉG tehát nem érvényteleníti az egyén SZABADSÁGát, hanem egy MAGASABB FORMÁBA emeli a SZABADSÁGOT – A TÁRSADALOM SZABADSÁGALAKJÁNAK formájába.

3.

A SZABADSÁG legmagasabb formája pedig a harmadik elemben, a TESTVÉRISÉGBen jelenik meg.

A TESTVÉRISÉG (SZERETET) minden ember MUNKAMEGOSZTÁSRA ÉPÜLŐ EGYÜTTMŰKÖDÉSÉRE vonatkozik a termelésben, forgalmazásban, a szükségletek fedezésében és a természettel és forrásaival való szeretetteljes, azaz gondos bánásmódban. A TESTVÉRISÉG (SZERETET) a GAZDASÁG ember által megvalósítandó elve. Egy szabad, ökológiai világgazdaság ELJÖVENDŐ FORMÁJÁT vetíti előre (és hozza létre) -

– Joseph Beuys: a „SZOCIÁLIS PLASZTIKA“.

Ehhez az ELJÖVENDŐ FORMÁHOZ, amely majd meghaladja a jelenlegi, MÉG NEM SZABAD, MÉG NEM DEMOKRATIKUS, MÉG NEM TESTVÉRI (hanem egoista) formát, a középső elem, azaz a VALÓDI DEMOKRÁCIA kimunkálása jelenti a döntő lépcsőfokot a 20. SZÁZAD VÉGÉN. Hiszen például új gazdasági törvények, új tőke- és pénztörvények – az ember-ÉN SZABADSÁGából és alkotóképességéből táplálkozva – csak DEMOKRATIKUS, azaz EGYENJOGÚSÁGRA ÉPÜLŐ JOGI MEGÁLLAPODÁSOK RÉVÉN hozhatók létre. Ekképp az EGYENLŐSÉG (demokrácia) SZABADSÁGBól (az ember-én teremtőerejéből) kiinduló megvalósítása feltétele a TESTVÉRISÉG (az összműalkotás, a „szociális plasztika“) megvalósításának, márpedig a SZABADSÁG csak ebben jelenik meg teljesen.

4.

E szellemi-művészi konstelláció

- SZABADSÁG EGYENLŐSÉG TESTVÉRISÉG -

megismerését és erősítését segítő, hogy az (miután legelőször 200 évvel ezelőtt megjelent Párizs fölött) az égből végre lejjön a földre, az OMNIBUSZ A KÖZVETLEN DEMOKRÁCIÁÉRT NÉMETORSZÁGBAN immár hét éve járja Németországot a „kiterjesztett művészetfogalom“ szállítóeszközeként. Pontosan hét évvel első állomása után (1987. szeptember, VIII. documenta Kassel), 1994 szeptemberében Párizsban vendégeskedik (a Centre Pompidou „Joseph Beuys“-kiállításának alkalmából).

Johannes Stüttgen, 1994 (az OMNIBUSZ 1994-es, a Centre Pompidou meghívására létrejött párizsi útja kapcsán)

A demokrácia beteljesítése népszavazás által

Tudja mindenki: sok európai ország válságban van. Eladósodott államok, korrupció, munkanélküliség, gyermekszegénység, a megbiztosítók, járadékok és nyugdíjak egyre nehezebb finanszírozhatósága, igazságtalan és csöppet sem hatékony adórendszerek, az oktatás elégtelen színvonala – mindez csak néhány példa. Aki azt akarja, hogy országa újra megerősödjék, annak meg kell változtatnia országa politikáját és törvényeit, amelyek már rég nem felelnek meg a mai követelményeknek. A jog és a politika mindig ki van téve ennek a veszélynek: hogy a múltat fagyasztja be ahelyett, hogy lehetővé tenné a jövőt. De miért olyan nehéz változtatni bármit is?

A felsorolt bajok mögött egy alapvetőbb bújkik meg: a demokrácia baja. Demokráciánk állapotától függ ugyanis, hogy megszületnek-e a döntések, és hogyan. A demokrácia abból indul ki, hogy minden állampolgár egyenlő a jog előtt. És hogy mindenkinek részt kell vennie, ha a jogról kötetlen társadalmi megállapodás a tét.

Akkor hát mi a teendő? A képviseleti demokráciát közvetlen demokráciával, népszavazásokkal kell kiegészítenünk. Bevonni az embereket az őket érintő döntésekbe, és a szakmai vitákat helyezni középpontba – csak ez lehet a cél. Ha ezt sikerül elérnünk, többé nem személyekről, pártokról és nem is a hatalomról folyik majd a vita, hanem konkrét szakmai kérdésekről – például a korrupció visszaszorítását szolgáló javaslatokról.

A közvetlen demokrácia minősége döntően múlik azon, hogy hogyan alakítjuk ki eljárásait. A népi kezdeményezések, véleménynyilvánító referendumok és ügyszavazások szabályozásának mikéntje ugyanolyan lényeges, mint a bevezetésükről folytatott alapvető vita. A közvetlen-demokratikus eljárások hatalmat kívánnak adni az embereknek és a hatalommegosztást hivatottak szolgálni, azaz nem „főntről”, hanem „alulról” hozzák létre és ellenőrzik őket. „Alulról” azt jelenti, hogy a választópolgárok egy adott részének joga van kezdeményezést benyújtani, amely sikeres referendum után ügyszavazáshoz vezet. Az eljárás lefolytatása minden esetben transzparens, azt az állampolgárok ellenőrzik.

Ez megkülönböztetendő a „fentről” indított plebiszcitumoktól. Ezeknél a „hatalom”, többnyire az államelnök vagy a kormányfő határozza meg, hogy mikor milyen témában kell kikérni a nép véleményét. A plebiszcitumok sok esetben a hatalom eszközei ahhoz, hogy a kormányon lévők a „nép” segítségével megszilárdítsák uralmukat.

A plebiszcitárius és közvetlen-demokratikus népszavazási

eljárásokat sokszor sajnos nem különböztetik meg egymástól, ami abban is kifejezésre jut, hogy a két alapvetően különböző eljárást egyformán „referendum”-nak nevezik. A közvetlen-demokratikus eljárásokat sokszor úgy diszkreditálják, hogy olyan plebiszcitumokkal veszik egy kalap alá őket, amelyeket mindenféle diktátorok és autoritárius rezsimok hajtottak végre.

Roman Huber

a Több Demokráciát Egyesület ügyvezető elnöke

A kezdeményezési és referendumeljárások kidolgozásának során számos szempontra kell ügyelni

A közvetlen-demokratikus eljárások minősége közvetlen kihatással van az eredmények minőségére. A jó szavazási eljárások az állampolgárokat szolgálják, nem a politikusokat. Így válnak az állampolgárok ama szociális egész szobrászaivá, amelyben élnek.

Aláírások száma

Hány választópolgár aláírására van szükség ahhoz, hogy referendumot kelljen tartani?

Javaslat: a beadási határ – társadalmi szinttől függően – ne legyen magasabb, mint az összes választásra jogosult polgár 5%-a.

Gyűjtési határidő

Mennyi idő álljon rendelkezésre az aláírások gyűjtéséhez?

Javaslat: a kommunikáció – a tájékozódás, vita és tanulás – a közvetlen demokrácia lelke, és megvalósításához bizony idő kell. Egy országos kezdeményezés elindításához legalább 12 hónapra van szükség, de 18 hónap az ajánlott.

A gyűjtés módja

Az aláírásokat szabadon lehessen gyűjteni, vagy csak az erre kijelölt irodákban?

Javaslat: egy jól kiépített közvetlen demokrácia nem ismer megszorításokat a gyűjtés módját illetően, mindössze azt akadályozza meg, hogy jogosulatlanok észrevétlenül aláírassanak.

A népszavazás érvényessége / többségi követelmények

A szavazók minősített többsége szükséges, vagy elég az egyszerű többség?

Javaslat: az ügyszavazások érvényességét sokszor speciális részvételi kötelezettségekhez kötik. Ez oda vezet, hogy a szavazások eredményét megsemmisítik. Itt is ugyanolyan többségi követelményeknek kell érvényesülniük, mint a parlamenti választások esetében. A többség dönt.

A szavazás témái

Milyen témákról lehet közvetlen-demokratikusan dönteni, és milyenekről nem?

Javaslat: az állampolgárok ugyanazokról a témákról dönthessenek, mint az általuk megválasztott képviselők.

A szavazás témái

Milyen témákról lehet közvetlen-demokratikusan dönteni, és milyenekről nem?

Javaslat: az állampolgárok ugyanazokról a témákról dönthessenek, mint az általuk megválasztott képviselők.

Glossary of direct democratic procedures

This glossary explains common expressions of direct democratic procedures in Germany that can be found on local and state levels. On the federal level there are no provisions for nationwide initiatives and referendums, except the reorganisation of states (Bundesländer). Direct democracy only refers to procedures where the electorate vote on factual issues, not on representatives. Thus, recalls and direct elections of representatives like mayors or heads of state (like in France or the USA) are not seen as direct democratic procedures.

Popular Legislation / Volksabstimmung (Volksgesetzgebung)

Popular legislation is included in the constitutions of all German states (Bundesländer). Laws and legal as well as constitutional amendments can be subject to it. The popular legislation process consists of three stages: the popular initiative, the popular demand, and the popular referendum.

Popular Initiative (Volksinitiative)

or Application for a Popular Demand (Zulassungsantrag)

The provisions for the first stage vary among the German states. A (relatively) small number of signatures need to be collected for a valid initiative or application. The difference between those procedures is how they will be handled after they had been filed. If a popular legislative process of a state requires a popular initiative, the state parliament has to deal with it in a plenary discussion. An application for a popular demand will only be checked for admissibility by the state government.

Popular Demand (Volksbegehren)

After admissibility of a popular initiative or of an application has been determined, and parliament has not adopt the initiative, a popular demand will be scheduled. Provisions for this stage of the popular legislation vary substantially. In Baden-Württemberg, for example, one sixth of the eligible voters (= 1.25 million people) have to sign the popular demand in town halls within two weeks. On the contrary, in Thuringia only one tenth of the eligible voters (= 200.000) have to sign the demand within four months. The collection of signatures is free, which means that one can sign the demand in public. Due to very strict provisions concerning popular demands, they have never taken place in some states (e.g. Baden-Württemberg) or have never been successful in others.

Popular Vote/Popular Referendum (Volksentscheid)

In case of a successful popular demand, parliament must deal with it in plenary discussion. If parliament rejects the content of the demand, a popular vote has to be held. The term "Volksabstimmung" (popular vote/referendum) is also used as a synonym for the whole popular legislative process.

Obligatory Referendums or Mandatory Referendum

In some states, like Hesse and Bavaria, constitutional amendments need to be approved by the people and a referendum has to be held. This kind of direct democratic procedure is common in the political system of Switzerland – not just in case of constitutional amendments, whereas in Germany it's rather rare.

Citizens' Initiatives and Citizens' Referendums

There are also direct democratic procedures on the local level. Provisions differ substantially between the states in terms of required number of signatures, excluded issues and approval quorums.

Állomások a közvetlen demokráciához vezető úton

Az OMNIBUSZ A KÖZVETLEN DEMOKRÁCIÁÉRT NÉMETORSZÁGBAN állampolgári kezdeményezés, amely a népszavazás megvalósításáért száll síkra a közösség valamennyi szintjén. Munkánkhoz a képzőművész Joseph Beuys adta a legfontosabb ösztönzést, aki 1971-ben megalapította a „Népszavazással a Közvetlen Demokráciáért Szervezet”-et és düsseldorfi irodáját. 1972-ben Kasselnben, az V. documentán állította fel az irodát, s a látogatókkal 100 napon át beszélgetett a „kiterjesztett művészetfogalom”-ról és a „közvetlen demokráciáról”.

1987

Másfél évvel Joseph Beuys halála után a VIII. documentán (1987) elindul az első OMNIBUSZ A KÖZVETLEN DEMOKRÁCIÁÉRT NÉMETORSZÁGBAN. Hét éven keresztül járja az országot (737 állomást érint).

1988 - 1990

1988. február 24. – Kísérletet teszünk, hogy átjussunk Kelet-Berlinbe (Nyugat/Kelet-akció): feltartóztatnak. Csak a rendszerváltás (1990) után utazhatunk be Kelet-Németországba, ahol támogatjuk az Új Fórumot és a „Kerekasztalokat”.

1987 - 1992

Hét szövetségi tartományban harcolunk a kommunális és tartományi ügydöntő népszavazások bevezetéséért. Ma már ezt mindenütt törvény szabályozza. Évről évre több száz ilyen kommunális népszavazásra kerül sor. Így nő alulról a közvetlen demokrácia.

1987 - 1992

1992. június 17-én a Bundestag bonni épülete előtt – az „újraegyesülés” és az alkotmánytörvény preambulumban foglalt alkotmányígéret kapcsán – 1.074.239 aláírással töltünk meg egy oszlopot a népszavazás országos bevezetéséért.

1993 - 1995

1993-ban részt veszünk a „Több demokráciát Bajorországban” referendum kezdeményezésében. Két hét alatt 1.196.000 aláírás gyűlik össze! Az 1995-ös ügydöntő népszavazás eredményes. A nép ezzel maga vezeti be a lakossági döntéshozatal működőképes szabályozását a falvakban és városokban.

1996 - 2000

Schleswig-Holsteinben támogatjuk a „szabad iskolák” népi kezdeményezését, Bajorországban pedig a független bírókért indított népszavazást. Münchenben népszavazást kezdeményezünk a város költségvetésének átláthatóságáért és civil ellenőrzéséért.

2001

2001 áprilisában a freudenbergi kastélyban kap állandó állomáshelyet a kék OMNIBUSZ, az „érzékeny és a gondolkodás tapasztalási terepe”. Az OMNIBUSZ 1.074.239 aláírást őriz az országos népszavazás mellett. A buszban hét méhcsalád lakik, és mézet termel.

2000

2000 októberében útnak indul a második OMNIBUSZ. Hozzájárul a „Több demokráciát Thüringiában“ népszavazás sikeréhez. 363.123 állampolgár (a választópolgárok 18,3 %-a!) követeli a tartományi népszavazások korlátainak csökkentését.

2001

2001. május 3: A fehér OMNIBUSZ Berlin egén! Az OMNIBUSZ és a „Több Demokráciát Egyesület“ közös akciójával megkezdődik az aláírásgyűjtés az országos népszavazásért (népszavazás a népszavazásért).

Azóta...

... az OMNIBUSZ március elejétől november végéig évről évre folyamatosan járja Németországot. Évente több mint 100 városba jutunk el. Mindegyütt, ahol az OMNIBUSZ megjelenik, megindul a párbeszéd az omnibusz által megtestesített elképzelésről.

2002

2002 nyarán besegít munkánkba a 17 éves Jana Li Frank – ez adja az ötletet, hogy gyakorlati helyet kínáljunk diákoknak az OMNIBUSZban. Májig több mint 30 fiatal élt ezzel a lehetőséggel, és segítette nagyon sokkal tevékenységünket.

2003

2003. március 13-án a „Több Demokráciát Egyesület“-tel közös nyilvános akció keretében 100000 aláírást adunk át a Bundestag előtt a pártok képviselőinek és a Bundestag alelnökének (a mi törvényjavaslatunk szerint ez volna a „népi kezdeményezés“).

2002 - 2004

2004 júniusában Hamburg tartományi jogú város polgárai üggyöntő népszavazással az ország legkorszerűbb választójogával vértetik fel magukat! Először határozzák meg a választók, hogy hogyan történjék a választás! Az OMNIBUSZ egyike volt e népszavazás kezdeményezőinek, és valamilyen szakaszában tevékenyen ott volt Hamburgban.

2006

2006 októberében Bréma tartományi jogú városban referendum indul a választójog hamburgi mintára történő reformjáért, amely annyira sikeres, hogy a pártok népszavazás nélkül elfogadják a kezdeményezés törvényjavaslatát.

2009

2006 áprilisában elindítjuk a „népszavazási akciót“, amellyel bárki azonnal aktívan tehet az országos népszavazás törvényi szabályozásáért. Eddig kb. 170000 mozgósító kártya került forgalomba. Az akció tetőpontja a 2009-es parlamenti választás (www.aktion-volksabstimmung.de).

...és így tovább.

ÚTITERV 2009.IX.4. - XI.14.

IX.4-IX.6.	Wiesbaden
IX.7.	Bonn
IX.8.	München
IX.9-IX.10.	Ljubljana
IX.10-IX.12.	Zágráb
IX.13-IX.15.	Szarajevó
IX.16-IX.20.	Szófia
IX.21-IX.22.	Szkopje
IX.23.	Tetovo
IX.24-IX.26.	Thesszaloniki
IX.27-IX.28.	Delphi
IX.29-X.10.	Athén
X.10-X.11.	Leptokaria
X.15-X.18.	Thesszaloniki
X.20.	Alexandroupolisz
X.21-X.25.	Isztambul
X.28-X.29.	Bukarest
X.30-X.31.	Kolozsvár
XI.2-XI.3.	Belgrád
XI.5-XI.7.	Budapest
XI.8-XI.9.	Pozsony
XI.10-XI.12.	Bécs
XI.13.	Linz
XI.14.	München

Übersetzung ins Ungarische / Magyar fordítás: Adamik Lajos

Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez. Ez a kiadvány (közlemény) a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bármilyen felhasználásáért.

www.democracy-in-motion.eu